

POSYPOWAĆ (73) *vb impf*

Oba o oraz a jasne.

inf posypować (10). ◇ *praes 1 sg* posypuję (2). ◇ *3 sg* posypuje (3). ◇ *2 pl* posypujecie (1). ◇ *3 pl* posypują (3). ◇ *praet 3 pl m pers* posypowali (1). ◇ *imp 2 sg* posypuj (47). ◇ *con 3 pl m pers by* posypowali (1). ◇ *part praes act* posypując (5).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn).

Rozrzucać coś na czymś, pokrywać powierzchnię czegoś czymś sypkim, miałkim; suffriare, supercernere Calep; conspergere, obsipare, offundere, perspergere, respergere, spargere Cn (73): Weźmi kadzidla/ máłtyki/ [...] prochu s korzenia ślázowego ieden łoth/ zmiełzay przełeyey a pošypuy. *SienLek* 146; *Suffrio* – pošypuię. *Calep* 1027b.

posypować co [= co się sypie] (12): *FalZioł* IV 6a; Gryźnienie w żywocie przełtawa gdy kto kmin przypiekány żuiąc pošyka [...]: może go też kto chce z chlebem ieść/ álbo tarty pošypuiąc ná grzanke *SienLek* 99, 66, 69, 70, 75v, 127v, 158v, 165v. *Cf* »proch posypować«.

posypować kogo (1), co (45) [= na co się sypie]: Ty [ryby] lepiej piecz/ ímażyć w oliwie, w oleiu/ albo też y w malle/ może ie pierwey pošypować mąką płzenną *FalZioł* IV 46b, IV 46b, V 40; powyada ze ym dawala yakyegołz zyelya aby pošypowali the ku kthorem chucz myali *LibMal* 1552/172; A iegli bes they przyczyny powieki świerzbią/ zetrzy miałko rdzę z żelázá/ pošypuyże ie/ á Rumnu warzonego przylož ná oczy. *SienLek* 68v, 81, 126v, 158v, 165v, 166 [3 r.]. *Cf* *Zwroty*.

posypować na co (16): Ma mocz [arszenik] włofy z ciała wymiatować/ á nawięcey z wapnem niegałzonem zmiełzane, á na ciało íkąd by kolwiek chciał włofy ípędzić pošypuy *FalZioł* III 40d; Spal ie [glisty] w nowym garnczu na proch/ [...] pošypuy tym na ranę *FalZioł* V 115, IV 6a, V 63, 102v [2 r.], 115; NAśienie ízáłwiey polney vtárte ná bielmo pošypuy. *SienLek* 69; weźmi kminu tárthého trzećią część/ y tylo pieprzu tartého/ to wełpól zmiełzawłzy/ ná złé íadzele pošypuy. *SienLek* 127v, 66, 69v, 75v, 99, 158v, 165v. *Cf* »na wierzch posypować«.

posypować czym (46): Gdyby íe kto oparzył á bębele íe zdziałaly [...]/ íetrzy tę íkorę na proch á zmiełzaj z białem kadzidłem á tym pošypuy. *FalZioł* I 116a, IV 3a, 46b, V 115; Weźmi miodu á gliłt ziemnych/ ípal íe w nowym gárcnu/ á vtłukłzy tym rány pošypuy. *SienLek* 146v; Náwarz íáiec twárdo/ [...] zdrob że íe drobno/ á vłufz co nalepiéy/ potym íełzce mieléy vtrzy á tym pošypuy. *SienLek* 181v, 81, 126v, 147v, 158v, 165v (11); *Calep* 1031a. *Cf* *posypować czym gdzie; Zwroty*.

posypować po czym (1): Tedy wezmi hałunu palonego á pošypuy po ranie *FalZioł* V 99v.

posypować czym gdzie (1): á prochem s tegoż žiela nátlukłzy pošypuy pod plałtr/ á będzieć íye bárzo dobrze goić. *SienLek* 162.

W charakterystycznych połączeniach: posypować [co = na co] bielmo (6), bólczkę, ciało, grzanki, jelito, język, kościół, krosty, morfeą, mięso [jakie] (3), parchy, podniebienie, powieki, ranę (3), świerzb, włosienice, wrzod; posypować nasienie; posypować na bielmo (6), na ciało, na grzanke (3), na jady, na oczy, na plátek, na ranę(-y) (7), na sadzele; posypować podplastr; posypować dragantem, lekarstwy, mąką, ziemią; posypować po ranie.

Zwroty: »posypować głowę prochem« [w religii żydowskiej obrzęd pokuty, żalu lub żaloby] [szyk zmienny] (2): A Iozue rozdzieráiąc ízáty íwe/ padł ná twarz przed íkrczynią Bożą z inemi ítárfzemi:

y poŕypowali [!] głowy łwe prochem, y modlił łię Iozue mówiąc: Pánie/ [...] oto nas iuź zgładzą z ziemie *SkarŻyw* 502, 52.

»popiołem posypować [co]« (2): włzedwłzy do kościoła [*poświęcając go*]/ popiołem ná krzyż kościół posypuiecie *KrowObr* 100v; Tráfiło łię telz to gábánie Eufrázyey: oná pokuty łobie przyczyniła: kámienie w łozzko kładąc/ y włošienice popiołem poŕypuiąc *SkarŻyw* 225.

»prochem, popiołem [*w tym: co (18), na co (3)*], proch(y) posypować [*w tym: na co (2), czemu [= koniowi] (1)*]« [*w celach leczniczych*] [*szyk zmienny*] (25:5:3): Tenże proch gdy nim poŕypuie kto łwierzb/ tedy łufzy. *FalZioł* IV 31a; vczyń plałtr z bałkiem [!] iaiowym á przyłóż na ranę/ albo chczefzli tak prochem poŕypować: moželz. *FalZioł* V 102v, I 10a, 38b, 70b, III 3d, 37c (17); tho włzyłtko miáłko vtłukłzy/ zámocz w wodkę rožána/ á połtaw ná łłóncu áz wylchnie ná miednicy/ [...] potym on proch zebrałzy ná bielmo poŕypuy. *SienLek* 69v; Czerwony fuchy łwierzb/ [...] pomázuy go piánámi końłkimi/ tedy go zbędzielz: a iellic łye łliwi/ popiołem go s kopytá końłkiego poŕypuy *SienLek* 134; Albo iałtkolę tha łpal ná proch/ á onym popiołem ná ránę poŕypuy. *SienLek* 152v; tymże mu [*koniowi*] prochem [...] poŕypuy/ áz mu łye zgoi. *SienLek* 167v, 118v, 121, 127v, 128 [2 r.], 130v (14).

»na wierzch [*czego*] posypować« (1): A potym na wierzch oney fiłtuły poŕipuy tim prochem/ y ta^m wdziurę wpufzczay tego prochu ielł rzetz pomoczna. *FalZioł* I 10a.

Szereg: »mazać albo posypować« (1): Mięłem baraniem łpalonym dobrze ielł mazać albo poŕipować morpheą y parchy *FalZioł* IV 3a.

a. [*Sypiac dać (o karmieniu ptactwa) [czego]*]: Obyczáiem ptalzniczým/ ktorzy gdy chcą pobić ptaki/ tedy łch łobie ná łobne mieyłce odwabia/ y żyru poŕypuie/ [...] dopiro łch ma iuź powoli iáko chce. *GilPos* 95v.]

Synonim: *potrzqsać*.

Formacje współrdzenne cf SUĆ.

Cf [**POSYPOWAN**]